

Crisis. Meting half augustus 2009

Met enige regelmaat stellen we vast wat de Nederlanders denken over de (naderende) crisis. Wat denkt Nederland nu, half augustus 2009, over deze crisis en de ontwikkeling van hun eigen inkomen?

Sinds september vorig jaar is er sprake van een financiële en economische crisis in vele landen in de wereld. Hoe groot denkt u dat het effect van deze problematiek op Nederland zal zijn?

	10-10 2008	29-1 2009	4-7- 2009	15-8- 2009	Stemgedrag Tweede Kamer 2006							
					PVV	VVD	CDA	CU	PvdA	SP	GrLnks	
<i>verticaal gepercenteerd naar</i>												
Groot	18%	18%	24%	18%	23%	17%	21%	7%	12%	17%	23%	
Vrij groot	52%	55%	55%	53%	56%	61%	50%	77%	60%	42%	62%	
Groot noch klein	18%	17%	13%	18%	12%	15%	21%	5%	10%	23%	8%	
Vrij klein	8%	5%	5%	9%	3%	4%	6%	11%	18%	11%	7%	
Klein	2%	0%	1%	2%	2%	2%	2%	0%	0%	0%	0%	
Niet	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	
Weet niet/geen antwoord	3%	4%	1%	1%	3%	1%	0%	0%	0%	7%	0%	
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	

En hoe denkt u dat de invloed zal zijn op uw inkomsten in 2010?

	10-10 2008	29-1 2009	4-7- 2009	15-8- 2009	Stemgedrag Tweede Kamer 2006							
					PVV	VVD	CDA	CU	PvdA	SP	GrLnks	
<i>verticaal gepercenteerd naar</i>												
Groot	8%	5%	8%	8%	14%	4%	8%	1%	5%	17%	14%	
Vrij groot	20%	18%	20%	17%	25%	17%	8%	20%	21%	27%	15%	
Groot noch klein	30%	27%	29%	22%	27%	13%	22%	21%	25%	17%	30%	
Vrij klein	20%	21%	19%	25%	16%	41%	32%	29%	16%	16%	24%	
Klein	8%	10%	9%	12%	6%	13%	8%	14%	22%	10%	14%	
Niet	9%	13%	12%	15%	11%	12%	21%	15%	12%	11%	3%	
Weet niet/geen antwoord	5%	6%	4%	1%	1%	0%	1%	0%	1%	3%	0%	
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	

Er wordt wel eens gezegd dat de meeste Nederlanders in hun dagelijks leven nog niet of weinig merken van de crisis. Wat geldt voor u? Hoeveel merkt u er van in uw dagelijks leven?

verticaal gepercenteerd naar	4-7-2009	15-8-2009	Stemgedrag Tweede Kamer 2006						
			PVV	VVD	CDA	CU	PvdA	SP	GrLnks
Niets	38%	47%	41%	47%	57%	72%	53%	23%	35%
Een beetje	45%	37%	38%	32%	36%	22%	32%	54%	27%
Behoorlijk wat	11%	12%	13%	14%	4%	3%	13%	17%	23%
Veel	6%	5%	9%	7%	4%	3%	3%	5%	15%
Weet niet/geen antwoord	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Op welke manieren denkt u dat de crisis uw leven de komende twee jaar zal beïnvloeden?

verticaal gepercenteerd naar	4-7-2009	15-8-2009	Stemgedrag Tweede Kamer 2006						
			PVV	VVD	CDA	CU	PvdA	SP	GrLnks
Koopkracht neemt af	60%	57%	75%	48%	50%	67%	48%	80%	71%
Lasten nemen toe	66%	68%	81%	65%	67%	64%	63%	79%	53%
Pensioenrechten worden minder	59%	60%	68%	45%	62%	56%	61%	70%	85%
Waarde huis neemt af	55%	50%	63%	51%	57%	64%	35%	53%	54%
Vermogen neemt af	51%	43%	67%	47%	41%	28%	32%	50%	51%
Inkomsten uit arbeid nemen af	34%	29%	43%	32%	18%	19%	25%	41%	45%
Baan komt op de tocht	25%	19%	20%	5%	10%	31%	17%	33%	28%
Familie komt in problemen en ik moet helpen	18%	20%	19%	14%	14%	18%	26%	29%	15%
Uitkering neemt af	24%	19%	30%	13%	10%	30%	13%	46%	14%

Denkt u dat de situatie in Nederland gunstiger is dan in andere landen de West-Europese landen met betrekking tot de economie?

<i>verticaal gepercenteerd naar</i>	10-10 2008	29-1 2009	4-7- 2009	15-8- 2009	Stemgedrag Tweede Kamer 2006						
					PVV	VVD	CDA	CU	PvdA	SP	GrLnks
Ja	58%	56%	41%	33%	15%	29%	37%	35%	36%	29%	31%
Nee	29%	31%	46%	52%	77%	48%	50%	46%	48%	58%	61%
Weet niet/Geen mening	13%	13%	13%	15%	8%	23%	14%	19%	16%	13%	8%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Wat is uw oordeel over de aanpak van de regering m.b.t. deze crisis?

<i>verticaal gepercenteerd naar</i>	17-10 2008	29-1 2009	4-7- 2009	15-8- 2009	Stemgedrag Tweede Kamer 2006						
					PVV	VVD	CDA	CU	PvdA	SP	GrLnks
Heel positief	15%	5%	3%	1%	1%	0%	1%	0%	5%	0%	0%
Positief	30%	21%	10%	16%	1%	3%	25%	18%	30%	2%	17%
Vrij positief	32%	36%	24%	21%	0%	7%	32%	38%	23%	19%	34%
Neutraal	14%	21%	22%	23%	9%	25%	19%	24%	18%	28%	31%
Vrij negatief	5%	8%	16%	18%	33%	39%	4%	9%	13%	25%	12%
Negatief	1%	3%	9%	9%	22%	11%	10%	3%	4%	8%	3%
Heel negatief	2%	4%	13%	11%	32%	16%	7%	8%	7%	14%	3%
Weet niet/geen antwoord	2%	2%	3%	2%	3%	0%	2%	0%	0%	6%	0%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Inmiddels zijn in Europa de cijfers bekend over de economische ontwikkelingen, In een aantal landen is er sprake van een lichte groei ten opzichte van het kwartaal ervoor en andere landen, zoals Nederland een lichte krimp ten opzichte van het kwartaal ervoor. Wat verwacht u in Nederland de komende twaalf maanden voor wat betreft de economie?

	Allen	Stemgedrag Tweede Kamer 2006						
		PVV	VVD	CDA	CU	PvdA	SP	GrLnks
<i>verticaal gepercenteerd naar</i>								
Een sterke groei (meer dan 2%)	2%	1%	4%	1%	0%	3%	2%	0%
Een lichte groei (tussen 0,5% en 2%)	38%	12%	33%	54%	33%	39%	29%	34%
Geen groei, geen krimp	23%	21%	23%	25%	22%	22%	20%	23%
Een lichte krimp (tussen -0,5% en -2%)	24%	42%	30%	14%	19%	24%	24%	28%
Een sterke krimp (meer dan 02%)	10%	21%	10%	4%	22%	9%	18%	5%
Weet niet/geen antwoord	4%	3%	0%	3%	5%	3%	7%	9%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Uit de cijfers van het CBS blijkt dat de Nederlandse huishoudens gemiddeld de afgelopen 6 maanden een stijging van hun koopkracht hebben meegemaakt, maar minder hebben uitgegeven (meer gespaard dan normaal). Wat is er in uw huishouden de afgelopen 6 maanden gebeurd met uw koopkracht ten opzichte van een jaar geleden?

	Allen	Stemgedrag Tweede Kamer 2006						
		PVV	VVD	CDA	CU	PvdA	SP	GrLnks
<i>verticaal gepercenteerd naar</i>								
Meer dan 3% gestegen	8%	3%	17%	9%	0%	12%	3%	6%
Tussen 1 en 3% gestegen	11%	7%	6%	20%	9%	13%	5%	8%
Ongeveer gelijk gebleven	51%	42%	54%	56%	35%	55%	39%	52%
Tussen 1 en 3% gedaald	12%	14%	4%	6%	10%	15%	26%	10%
Meer dan 3% gedaald	11%	27%	8%	7%	16%	4%	22%	19%
Weet niet/geen antwoord	7%	7%	11%	2%	30%	2%	6%	6%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Als u naar uw uitgavenpatroon van de afgelopen 6 maanden kijkt, wat geldt dan voor uw huishouden ten opzichte van een jaar geleden?

	Allen	Stemgedrag Tweede Kamer 2006						
		PVV	VVD	CDA	CU	PvdA	SP	GrLnks
<i>verticaal gepercenteerd naar</i>								
Duidelijk minder uitgegeven aan grote uitgaven	18%	27%	14%	10%	11%	19%	32%	23%
Iets minder uitgegeven aan grote uitgaven	15%	17%	13%	20%	6%	11%	24%	6%
Geen verschil	45%	33%	49%	55%	62%	39%	31%	43%
Iets meer uitgegeven aan grote uitgaven	14%	8%	20%	13%	16%	19%	4%	23%
Duidelijk meer uitgegeven aan grote uitgaven	7%	16%	4%	2%	5%	13%	10%	5%
Weet niet/geen antwoord	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

En wat is er de afgelopen 6 maanden gebeurd met uw uitgaven voor de dagelijkse levensbehoeften ten opzichte van een jaar geleden?

	Allen	Stemgedrag Tweede Kamer 2006						
		PVV	VVD	CDA	CU	PvdA	SP	GrLnks
<i>verticaal gepercenteerd naar</i>								
Duidelijk minder uitgegeven	8%	14%	5%	2%	15%	10%	15%	2%
Iets minder uitgegeven	21%	24%	18%	12%	7%	24%	29%	40%
Geen verschil	54%	49%	57%	73%	70%	45%	37%	46%
Iets meer uitgegeven	10%	8%	11%	9%	4%	10%	10%	12%
Duidelijk meer uitgegeven	6%	5%	8%	3%	4%	10%	9%	0%
Weet niet/geen antwoord	1%	0%	0%	2%	0%	1%	0%	0%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

En wat is de afgelopen 6 maanden gebeurd met het sparen ten opzichte van een jaar geleden?

<i>verticaal gepercenteerd naar</i>	Allen	Stemgedrag Tweede Kamer 2006						
		PVV	VVD	CDA	CU	PvdA	SP	GrLnks
Duidelijk meer gespaard dan het jaar ervoor	7%	7%	2%	5%	0%	14%	6%	7%
Iets meer gespaard	17%	20%	12%	18%	23%	19%	10%	19%
Geen verschil	48%	38%	60%	56%	42%	43%	43%	42%
Iets minder gespaard	13%	10%	14%	11%	10%	14%	12%	7%
Duidelijk minder gespaard	16%	24%	11%	10%	24%	9%	29%	25%
Weet niet/geen antwoord	1%	1%	0%	0%	0%	1%	0%	1%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Hoe verhoudt zich de waarde van uw huis ten opzichte van 12 maanden geleden?

<i>verticaal gepercenteerd naar</i>	woont in eigen huis	Stemgedrag Tweede Kamer 2006						
		PVV	VVD	CDA	CU	PvdA	SP	GrLnks
Meer dan 10% gedaald	4%	10%	8%	3%	1%	1%	6%	1%
Tussen de 5 en 10% gedaald	17%	18%	21%	17%	7%	12%	28%	8%
Tussen de 2 en 5% gedaald	24%	12%	18%	32%	11%	22%	16%	44%
Ongeveer gelijk gebleven	28%	38%	38%	23%	13%	34%	18%	19%
Tussen de 2 en 5% gestegen	6%	13%	6%	2%	7%	17%	2%	3%
Tussen de 5 en 10% gestegen	1%	1%	0%	1%	0%	1%	0%	0%
Meer dan 10% gestegen	0%	1%	0%	0%	0%	1%	0%	0%
Weet niet/geen antwoord	21%	6%	9%	24%	61%	13%	31%	27%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Wat verwacht u over de ontwikkeling van de waarde van uw huis in de komende 12 maanden?

verticaal gepercenteerd naar	in eigen huis	Stemgedrag Tweede Kamer 2006						
		PVV	VVD	CDA	CU	PvdA	SP	GrLnks
Zal meer dan 10% dalen	5%	6%	2%	4%	1%	2%	21%	0%
Zal tussen de 5 en 10% dalen	14%	12%	6%	15%	13%	5%	20%	19%
Zal tussen de 2 en 5% dalen	25%	25%	31%	26%	12%	27%	20%	36%
Zal ongeveer gelijk gebleven	37%	44%	50%	36%	11%	43%	18%	22%
Zal tussen de 2 en 5% stijgen	5%	5%	7%	3%	6%	12%	3%	0%
Zal tussen de 5 en 10% stijgen	1%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	10%
Zal meer dan 10% stijgen	0%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Weet niet/geen antwoord	14%	6%	4%	17%	57%	9%	19%	14%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%